

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Препоръчителни бележки и проекти

Механизъм и инструментариум за включването на гражданите във формулирането на политики и решения и за последващ граждански мониторинг и контрол при изпълнението на местните политики в община БЕЛОСЛАВ

Гражданското присъствие и пряко участие в процеса на формулирането на политики и при вземане на решения е ключов елемент на всяка местна демокрация. То е предпоставка за прозрачността и ангажира местните власти да бъдат по-отговорни за своите решения и дейност.

Европейските стандарти за гражданско участие в процеса на вземане на решения през последните години бележат значително развитие. Правото на гражданско участие е подчертано в множество документи, а европейските нормативни актове ясно утвърждават идеята, че участието на гражданите е право, което трябва да се регламентира, прилага и подкрепя. В тях се поставят широк кръг от въпроси, които трябва да бъдат решени в националното законодателство от държавите – членки, за да се улесни гражданското участие: напр. достъп до информация, равенство на всички индивиди, признаване и подкрепа на дейността на НПО, възможност за участие на хора в неравностойно положение и пр.

Правото на участие в обществените дела е за всички - всяко заинтересовано лице, пряко или чрез организация, може да допринесе за разработването на политики на всички нива и особено в местното самоуправление.

Това е непрекъснат двупосочен процес – от една страна, гражданите проявяват интерес към дейността на местната власт, а от друга - тя предоставя информация за процеса на прилагане на местните политики. Колкото по-силна е връзката между двете страни, толкова по-успешно и по-демократично е обществото.

Най-важните принципи относно гражданското участие са:

- активно участие при събирането и осмислянето на мненията от всички заинтересовани страни;
- доверие и откритост, като честно взаимодействие между участници в процеса на формиране на местните политики;

----- www.eufunds.bg -----

Договор № BG05SFOP001-2.025-0003-C01, Проект „Повишаване ролята и отговорностите на гражданите в демократичното развитие на местно ниво в община Белослав“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- отчетност и прозрачност от местните институции на всички етапи от политическия и управленски процес;
- свобода за гражданите да отстояват своите интереси и потребности на всички нива и пр.

Местното самоуправление дава възможност на гражданите и местните власти да си взаимодействат. В този процес най-важното е не колко граждани са участвали, а дали е представено мнението на гражданите, въобще. Ефективността при предоставянето на местни обществени услуги не е възможна, ако гражданите не знаят какво да очакват от местното самоуправление и ако местните власти, предоставящи услугата, не знаят какво очакват гражданите от обществените услуги.

Това е изходната теза, въз основата на която след направения анализ на европейското и българското законодателство на местното самоуправление, върху резултатите от емпиричното социологическо изследване, особено в профила на двете целеви групи – граждани и представители на НПО, както и върху прегледа на добрите европейски практики и местните примери за гражданско участие, формулирахме настоящите препоръчителни бележки относно механизмите и инструментариума за включването на гражданите във формулирането на политики и решения и за последващ граждански мониторинг и контрол при изпълнението на местните политики в община БЕЛОСЛАВ.

1. Инструментариум за граждански мониторинг при формулирането и изпълнението на политики на местно и регионално ниво

1. 1. Същност и принципи на гражданския мониторинг

В повечето европейски държави основно място във взаимоотношенията между администрацията и неправителствения сектор заемат консултациите и консултативните органи: съвети, онлайн платформи и други, чиято цел е да проучат интересите и да съберат предложенията на заинтересованите страни по конкретни казуси.

Заинтересовани страни в процеса могат да бъдат: органи на централна, областна и местна власт; структури на гражданското общество – социални партньори, организации на работници и работодателски организации, организации с нестопанска цел, общности и неформални групи, граждани.

Наблюдаваната практика в България по отношение на участниците в публични политики на местно и областно ниво показва, че няма ясни критерии и процедури за избор на представители на гражданското общество за членове на консултативни съвети. От друга страна е очевидна липсата на надежден и независим мониторинг, допълващ се от

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

недостатъчната прозрачност и отчетност на местните институции, (която би могла да се характеризира по-скоро като маркиране спазването на изискванията на законите и нормативните актове, отколкото като откровен диалог с гражданите), пречатва качествените граждански разработки и поставя под въпрос взаимодействието между институциите и гражданските структури в обществените обсъждания.

Вътрешното законодателство със забавено темпо въвежда заложеното в европейски нормативни документи относно ефективното гражданско участие в управлението, което води до съществени ограничения при обсъжданията и консултациите във вземането на решения по конкретни публични политики. Това дава възможност председателите сами да избират членовете, което от своя страна пречи на адекватното представителство, прозрачността и отчетността.

Консултативните съвети в организационна си част също страдат от многобройни проблеми, свързани с отчетността на администрацията на местно ниво. Липсва обратна връзка по предложенията на гражданите, не се отчита каква информация е взета под внимание или какви са причините за отхвърляне на конкретни идеи и препоръки. Ползването на социалните медии и интернет за информираност на населението са ограничени, слабо оползотворени в реализацията на качествени дебати за постигането на добри регионални и местни политики.

Ползването на добри европейски практики би допринесло до разработването на единен документ, който да гарантира участието на гражданите в консултациите с местната власт. По този начин, провеждането на диалог между изпълнителната власт и различните заинтересовани страни ще бъде гарантирано, както и правилата за взаимодействие между нестопанските организации и администрацията.

Определено важно място заемат процедурите за осъществяване на обществените обсъждания, отчетността, прозрачността и основните ценности и принципи за постигане и гарантиране на гражданското участие, което може да бъде въпрос на обсъждане и вземане на решение от местните общински съвети. Осигуряването на достъп до стандартизирана информация за текущи и предстоящи обсъждания, графици за проектни нормативни актове, стратегии и планове за действие ще предостави ясна картина за цялостната публична политика на гражданите и неправителствения сектор. Чрез публикуване на протоколите от заседанията и годишните отчети за дейностите в различните обществени сфери може да се гарантира мониторинга и прозрачността, необходими за постигането на качествени местни политики.

Гражданско участие на местно ниво спазва основни принципи, като най-важен е **Принципът на Партньорство**. Той е ключов принцип на регионалната политика в европейските страни.

В разработката на правила се включват представители на няколко нива и няколко участници от местните и регионални власти, частни граждански организации, граждани.

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

В новия многостепенен модел на европейско управление принципът на партньорство е ключова концепция. Общинските комисиите към общинските съвети трябва да включват не само участието на обичайните социални и икономически партньори, като представители на синдикатите, търговските палати, работодателите, промишлеността, селското стопанство, но след Договора от Маастрихт кръгът от потенциални партньори се разшири и се открие нарастващата роля на регионалните и местните органи, включително граждани и неформални групи.

Гражданското участие се разпростира и върху организации на гражданското общество, екологични партньори, неправителствени организации (НПО) и органи за равенство между половете.

1. 2. Механизми за мониторинг

Механизмите имат за цел да подпомагат организирането, прилагането и оценките на местната политика за участието на гражданите в вземането на решения и контрола на изпълнението им. В тази връзка, методите и правилата са насочени към осигуряването на подходящ инструментариум, с който да се извършва мониторинг на изпълнението на посочената политика.

Включва се план за осъществяването на наблюдението и оценката, в който са определени набора от индикатори, които отчитат специфичния характер на подкрепата, целта и приоритетите на конкретната политика, източниците на информация, структурата и съдържанието на съответните доказателствени и отчетни документи.

Основните (ключови) и специфични индикатори целят да измерят следните критерии:

Целесъобразност – да съответстват на целите и приоритетите;

Възможност за представянето им в количествено изражение;

Разбираемост – да са лесни за формулиране, разбиране и агрегиране;

Аналитичност на показателите – да носят достатъчно информация за извеждане на изводи и вземане на решения.

Началото и краят на този процес е оценката на провежданата политика, която се осъществява на базата на събраните данни за определените индикатори за мониторинг на политиката. Изводите, направени по отношение на ефективността и ефикасността на провежданата политика за развитие на демократичното управленско начало с включването в нея на гражданите, постигнатите резултати по отношение на поставените цели и релевантността на политиката се вземат предвид при актуализирането и разработването на стратегически документи и за всички останали политики, които имат отношение и са свързани с нея.

Основната цел на оценката като част от настоящите механизми е да подпомогне процесите на разработване на висококачествена и конкурентоспособна общинска политика

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

за включване на гражданите, като важен представител на заинтересованите лица, на базата на който да бъдат удовлетворени местните потребности и ефикасно разпределени необходимите ресурси за достигане на желаното състояние.

Когато се разработват Механизми са вземат предвид:

Оценка на въздействието – това е анализът, чрез който се извършва прогнозни икономически, финансови, социални, екологични, демографски и други последици от прилагането на един акт за обществото или сектора, за които е предназначен.

Координацията – това е процесът, който включва всички действия, насочени към установяване и разрешаване на различията в целите, становищата и мненията на отделните секторни звена. Отчитат се евентуалните възражения и интересите на всички заинтересовани страни в рамките на местната власт, нейната администрация и местната общественост, гражданите, при което общата цел е да се постигне съгласие относно разработката и съдържанието на публичната политика.

Обществени консултации – това са онези действия, които са насочени към установяване и отчитане на интересите и мненията на заинтересованите страни извън местната изпълнителна власт и нейната администрация (граждани, професионални и бизнес организации, други неправителствени организации и др.). Това може да бъде процес, осъществяван по официален път чрез искане на становище или мнение от консултативен орган, както и система от неформални срещи или дискуссионни форуми с участието на гражданите и обществените организации.

Прилагането – може да се определи като активен процес на обосновани и планирани административни действия, насочени към постигането на крайните цели на стратегическото планиране.

Мониторингът – това е процесът на системно и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация за управленски контрол и вземане на решения по време на прилагането.

Оценката – това е процесът на оценяване на публичните политики след тяхната реализация от гледна точка на техните резултати и въздействие, както и на потребностите, чието удовлетворяване се цели с тях.

За да се постигне максимална ефективност на процеса по планиране и успешно управление, всички заинтересовани страни следва:

- да познават съответното законодателство и практика, разбиране на становищата на другите заинтересовани страни, способност за разработване на системи за прилагане;
- да разбират, че прилагането на политиките и законодателството може да допринесе за успеха или неуспеха им, като има опасност да се проявят несъответствия между намерения и действителност;

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- да получават в процеса на мониторинг и оценка на една политика данни и информация и да набелязват своевременно нуждата от преценка или разработване на нова политика.

Механизмите за мониторинг и контрол на местната политика са съобразени и със следните принципи:

- *Единство на политиката и стратегическия документ;
- *Адекватност и уместност на политиката;
- *Приложимост на политиката;
- *Общо въздействие на политиката;
- *Ефективност и ефикасност на политиката;
- *Финансово управление;
- *Откритост, прозрачност и публичност;
- *Мониторинг и отчетност;
- *Устойчивост.

Само при наличието на всички елементи и съблюдаването на изброените по-горе принципи една общинска политика би имала реален шанс за успех и постигане на поставените цели и очакваните резултати.

1. 3. Характеристики и обхват на механизмите

Механизмите за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на общинската политика за развитие представляват универсален инструмент, позволяващ реалистична и обективна оценка на стратегически или програмни документи в посочената област. Методиката дава възможността ежегодно да се измерва количествено напредъка по конкретната местна политика и съответен стратегически документ и на базата на получените резултати да се изготвят препоръки и, при необходимост, да се предприемат коригиращи действия.

Методиката се основава на анализа на конкретни факти, информация за които може да бъде набавена посредством преглед на документи, отчети, одити и други официално достъпни данни за работата на общинска администрация и общински съвет по местната политика за развитие. Подходяща е да се извършва както от общинската администрация, така и от неправителствени организации и консултантски екипи, което допринася за гарантирането на безпристрастност на оценката, прозрачност и публичност.

Препоръчително е на всеки две години конкретните индикатори и въпроси да се подлагат на преглед и оценка.

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

В случай на промени в нормативната база, касаеща работата на българските общини, и/ или в случай на промени в практиките и политиките на общините, тези промени би следвало да намерят отражение в преразглеждане и редактиране на индикаторите/въпросите, а при необходимост и във формулиране и добавяне на нови.

Механизмите за мониторинг и контрол на изпълнението на местната политика имат обхват на общинско ниво. Подходящи са за оценка както на секторни стратегии/програми, така и на Общински планове за развитие и отделни проекти.

Системата от индикатори съответства на основните принципи на планирането и са разработени по начин, който позволява на общината да се самооцени и да прецени до каква степен е достигнато желаното състояние и резултат. Осигурява необходимите инструменти, които позволяват да се определи степента на изпълнение на планираните цели и приоритети на прилаганата политика,

Разработените правила и методики ще бъдат използвани при мониторинга и контрола на въведените стратегически документи на общинско ниво, както и ще бъдат взети предвид при процеса на последващо стратегическо планиране и оценка на изпълнението на стратегически документи в дадена област.

1. 4. Индикатори, оценъчни въпроси и скала

Индикаторите количествено измерват постиженията. В етапа на изпълнение на конкретната публична политика, изразена чрез планове и програми, доброто количествено измерване служи като основа за осъществяване на ефективен мониторинг и оценка на постиженията и дава ясна представа на общината какво трябва да се постигне. При определени обстоятелства даден индикатор може да не е удачен избор за измерване на определена специфична цел и трябва да се видоизмени.

За избор на надеждни индикатори предлагаме да се приложи точкова система и скала за оценка.

(Източник: UNDP Guide for Monitoring and Evaluation, 2002)

ИЗБОР НА ИНДИКАТОРИ ЧРЕЗ ТОЧКОВА СИСТЕМА								
ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИ	ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИНДИКАТОРИТЕ						ОБЩ РЕЗУЛТАТ	ИЗБРАН ДА/НЕ
	I	II	III	IV	V	VI		

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Индикатор 1	x	x	x	x	x	x	6	да
Индикатор 2	-	x	x	-	-	-	2	Не
Индикатор №....	x	x	-	-	x	x	4	да

I = значението на показателя е ясно

II = данните са лесно достъпни

III = дейността по събирането на данни е в правомощията на ръководния екип и за осъществяването ѝ не са необходими експерти по анализ

IV = показателят е достатъчно представителен за цялата съвкупност от планирани резултати

V = показателят е осезаем и може да се наблюдава

VI = показателят е труден за определяне, но е толкова важен, че трябва да бъде разгледан

В практиката се е наложило използването на следните видове индикатори за :

Продукт (Output) - произхождащи от директното изпълнение на проекти и мерки;

Резултат (Result) - отнасят се до последващи промени и ефекти, които се реализират от постигнатите продуктови индикатори;

Въздействие (Impact) - оценяват дългосрочното влияние на изпълняваната политика, определят се на планово или програмно ниво (а не за изпълнени мерки).

При разработването на индикаторите се внимава:

1) Прецизно да се дефинират целите, чието постигане се оценява, а не с конкретните индикатори. Валидността и приложимостта на индикаторите зависят от тяхната обвързаност с резултата, който трябва да се постигне.

2) Резултатът да се измерва с балансиран набор от индикатори. Единичните индикатори рядко измерват задоволително оценявания резултат.

3) Да се използват възможно най-опростени индикатори, не изискващи големи разходи за тяхното следене. Винаги е по-изгодно да се използва информация от вече съществуващи източници, отколкото да се събират нови данни.

4) Изборът на индикатори се съобразява с целите на политиката и програмата. Обикновено се разграничават три йерархично структурирани цели - общи, конкретни и оперативни. Индикаторите трябва да бъдат верифицирани спрямо целта, която се предполага, че обслужват, т.е. индикаторите трябва да позволяват да се измери до каква степен една политика е била правилно изпълнена и нейните цели са постигнати.

2. Гражданско участие в публични политики.

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Чрез гражданското участие се изграждат местните общности. Включването на гражданите в обсъждането, приемането, реализирането и последващ контрол на резултатите от местната политика, води до:

По-лесно възприемане на политическите решения от обществеността и по-слаб контраефект, под формата на съдебни процедури, извънредни избори или отмяна на взети решения;

Увеличаване на доверието между гражданите и местната власт подобрява ефективността на публичните изслушвания и обществени съвети;

Намалява се ефекта на отрицание на политически решения, когато възможните са еднакво непопулярни;

Достигане до по-креативни и по-реализуеми решения на обществени проблеми;

Създаване на граждани с активна позиция и преодоляване на тяхното отношение към обществените проблеми като взискателни клиенти;

Създаване на единна местна общност;

Повишаване на ефективността на публичната администрация за упражняване на местната власт.

2. 1. Местно доброволчество

Местните власти не полагат достатъчно усилия за разпространение на почина на местно доброволчество в местните общности.

Този процес се затруднява поради финансови трудности за субсидиране на дейности, които могат да бъдат извършени от гражданите, чрез една смесена форма на доброволчество с подкрепа на местните власти, например:

- социални кухни;
- почистване на паркове и градинки;
- социален патронаж;
- осигуряване на безопасни условия на движение в населеното място;
- обновление на градска среда от граждани с конкретни способности и др.

Участието на гражданите помага да се запознаят от първа ръка с проблемите на местно ниво и да се създаде между тях чувство за общност и солидарност.

2. 2. Сътрудничество в рамките на местните общности

Сътрудничеството включва принципа на демократичност при ползването на общите пространства в една община. Гражданите, които имат сходни интереси могат да се събират, за да обсъждат различни въпроси от обществена важност. Благодарение на разрастването на общите пространства, общинската среда се променя и информационните канали от публичната администрация към гражданите стават прозрачни.

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Особено място в тези пространства заемат съседски асоциации, училищни настоятелства и подобни места, където гражданите биха получили информация, отнасяща се до предстоящи промени, предложения за решения на съществуващи проблеми и др. В такива граждански сдружения се чуват и зачитат мненията на отделните граждани и те се чувстват като активни членове в реализирането на общинската политика, с принос към местното самоуправление.

С дигитализацията на обществените процеси, възможностите за индивидуално ползване на информационни средства и технологии, гражданите имат предоставена възможност за онлайн участие и ангажираност в местната власт, без да напускат дома си.

Онлайн ангажирането включва неща като онлайн гласуване в гражданските съвещателни местни органи, участие в публични дискусии, които дават на гражданите възможността да изразят мненията си по различни теми и да предлагат решения, както и да намерят съмишленици, с които да формират групи за натиск за реализация на определени предложения или на отделни въпроси.

Употребата на интернет позволява бърз достъп до информацията и има за ефект по-добре информирано обществено мнение, както и по-консолидирани общности от граждани.

2. 3. Гражданското участие в местното управление

Гражданското участие е приоритет в реализацията на публичните политики на регионално и общинско ниво в последните години по примера на петстепенния модел на управление в Европейския съюз. Чрез ценностите, знанията, свободите, уменията, идеите, отношенията и вярванията на гражданите, гражданското участие култивира и оформя изисквания към общинските администрации да представляват голямо разнообразие от множество културни, социални и икономически идентичности.

Гражданското участие на местно ниво е с широк обхват на влияние. Съгласно принципа за представителната демокрация гражданите са тези, които най-вярно, най-сърцато и най-навременно биха посочили на администрацията проблеми, които затрудняват техния живот. Обратната връзка по определени въпроси на реагиране на администрацията на техни предложения създава у тях увереност, че те са участници в местната политика, отнасяща се до здравето, образованието, неравенството, имиграцията, планирането на градската среда и др.

Ползи от партньорството със заинтересованите страни

Активното включване на гражданите и различни техни структури, както и представители на бизнеса в процесите на стратегическото планиране има редица положителни ефекти, част от които са:

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Създаването, приемането и прилагането на управленски решения след консултации и сътрудничество с всички заинтересованите страни е предпоставка за приемане на по-добри решения;
- Повишаването на обществения интерес към решения, които са обсъждани и имат положителен ефект поради даден достъп до тази възможност се подкрепят и изпълняват от мнозинството граждани;
- Осигурява се по-голяма прозрачност и отчетност.
- Приетите решения отговарят не само на законовата рамка, но съответстват на желанията на гражданите от местната общност;
- Вземат се под внимание различни гледни точки.
- Най-ефективно е проблемите да се решават на нивото, на което са възникнали, защото там са и най-заинтересованите страни.
- Участието на гражданите в решаването на дадени въпроси е плюс, тъй като те не само имат съответните идеи и познания, които често външните експерти не познават, но и защото, когато хората са включени в процес на съвместно решаване на дадени въпроси, преодоляват нагласата само да критикуват като външни наблюдатели, приобщават се към процеса на управление и допринасят с креативни идеи и нагласи.
- Събирането на заинтересовани страни по даден въпрос на едно място (граждани, бизнес, община, медии и др.) поражда ресурс за неговото решение и допринася за адекватно планиране на дейностите по различните публични политики.

Информирание и консултиране със заинтересованите страни

Процесът на информиране и консултиране със заинтересованите страни може да бъде класифициран в пет основни вида: **информиране, убеждаване, сверяване, консултиране, обединяване.**

Информиране: Този процес започва още на етап планиране на дадена политика. Необходимо е да се обхване като цяло най-широката част от заинтересованите страни. Процесът на информиране е постоянен, като трябва да се търсят възможно най-ефективните канали за информиране на широката общественост за планирането, прилагането, оценката и ефектите от местните политики. Общинската администрация информира гражданите си за предстоящите обществени консултации и обсъждания по значими за тях въпроси. Информацията трябва да бъде обективна, пълна и достъпна, на разбираем и ясен език и да достигне до всички групи и заинтересовани страни. За целта трябва да се предвиди достатъчно време за разпространение на информацията и да се използват подходящи за различните социални групи канали за комуникация.

Освен чрез сайтовете на общината и на районните администрации, местната власт може да информира гражданите за предстоящи обществени обсъждания и чрез поне един национален всекидневник и една електронна медия. Същевременно, съобщения трябва да

----- www.eufunds.bg -----

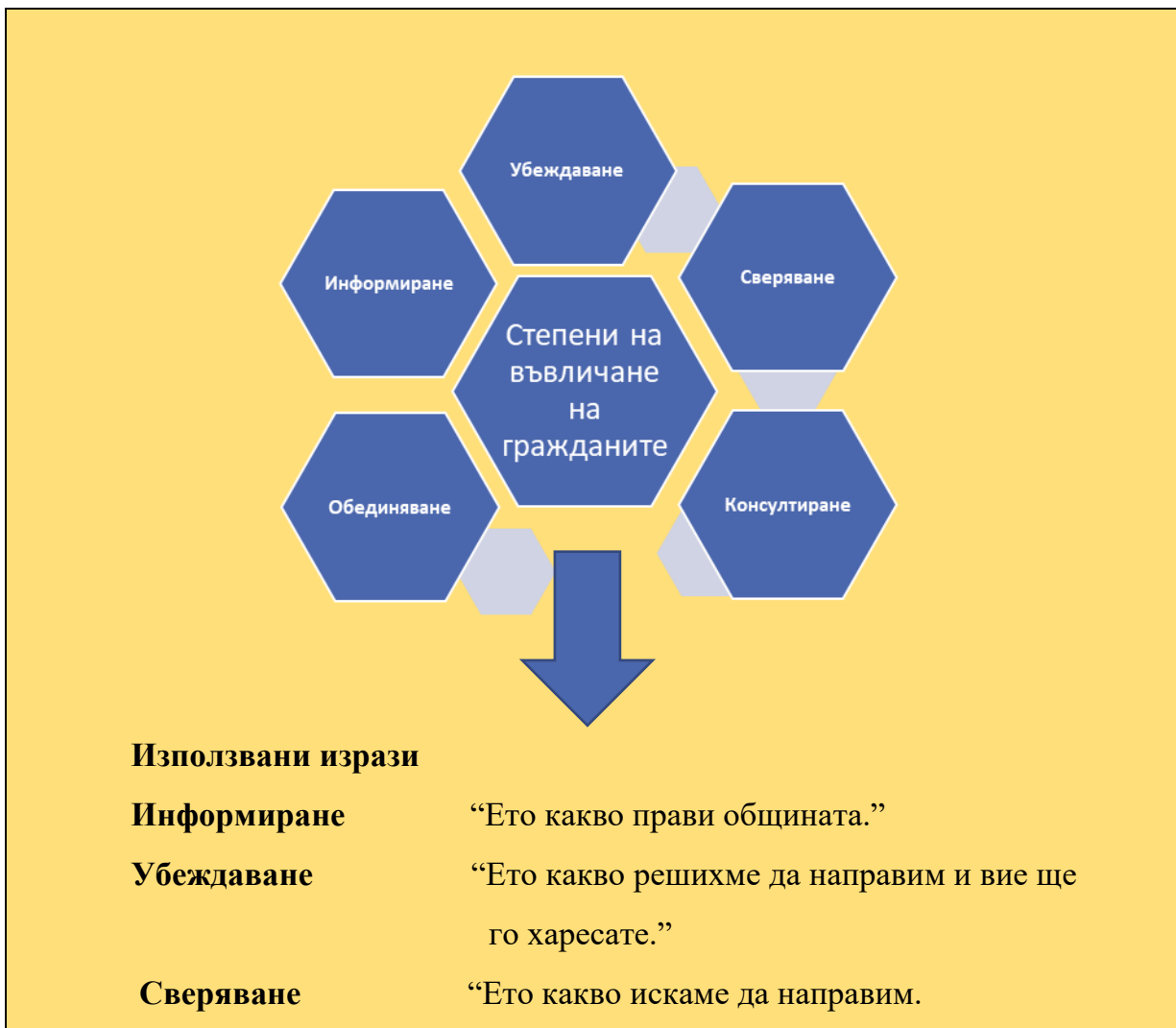

бъдат разпространявани и чрез социалните мрежи, информационни портали, чрез брошури и плакати, поставени на често посещавани места като училища, читалища, обществени сгради, магазини и други. Допълнително, могат да се организират и информационни срещи с граждани и граждански организации, пресконференции и срещи с медии за популяризиране на конкретните въпроси, които ще бъдат подложени на обществено обсъждане.

□ **Убеждаване:** В тази фаза се дискутират и изясняват логиката на разработваните документи, като се селектират ключови заинтересовани страни, притежаващи капацитет за ефективно участие в дискусии, фокус-групи, работни панели. Ползват се примери за убеждаване на гражданите, които са добра практика в други европейски държави.

□ **Сверяване:** Прилага се при консултации с експерти и институции с цел сравняване и легитимиране на разработваните политики.

□ **Активно консултиране:** Проблемът или възможността вече са идентифицирани, заедно с някои възможни решения. Търси се участието на гражданите, за да има вариантност за избор на предложение за подобряване на решенията. Могат да се дадат и допълнителни предложения.

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

	Какво мислите?”
Консултиране	“Какво мислите, че трябва да се направи?”
Обединяване	“Какво да направим заедно?”

Ефективно гражданско участие е възможно:

- ✓Наличие на гражданска култура и инициативност;
- ✓Устойчиви и активни НПО, с опит и възможност да въвличат гражданите в управлението;
- ✓Общинска администрация с желание за диалог;
- ✓Наличие на устойчив и комуникационни канали за двустранна връзка;
- ✓Взаимно доверие, убеденост и чуваемост.

На кой етап от предоставянето на услуги могат да участват гражданите?

- ▶ Обществено планиране на публичните услуги за съвместно дефиниране на обхвата им;
- ▶ Публично обсъждане на бюджета за съвместно определяне на приоритетите за изразходване на публичните средства;
 - ▶ Доброволци в различни сфери при съвместно предоставяне на услуги;
 - ▶ Анкетни проучвания, публични обслужвания, граждански инспектори и др. за съвместна оценка на предоставените услуги:
 - *За да се използва “експертизата” на самите ползватели
 - *За да се разнообразят услугите, според нуждите
 - *За да се направят услугите “по-отговорни” към потребителите
 - *За да се намали стойността на услугата, като стане по-ефективна.

Други добри практики за участие на гражданите във формулирането

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

и изпълнението на политики на местно и регионално ниво:

Конференции за бъдещето

Етичен кодекс

Интернет форуми на сайтовете на общината

Обществен посредник в общината

Младежки парламент

Обществени съвети

Издаване на Общински информационен бюлетин;

Включване на компетентни граждани в работата на постоянните комисии на Общинския съвет;

Публични обсъждания и дискусии по важни проблеми-бюджет, инвестиционни проекти, планове;

Редовен отчет на изборните лица пряко пред гражданите;

Изнесени приемни, срещи и оперативки в различните населени места на общината;

Откриване на телефон за “въпроси и отговори” на най-наболелите въпроси;

Форум за “горещи въпроси към кмета” на интернет страницата на общината;

Анкетни листи, с които се търси мнението на гражданите;

Подписване на меморандум за сътрудничество между местната власт и НПО;

Антикорупционни коалиции

Реализиране на съвместни проекти–с бизнеса, с НПО –културни проекти, транспорт, изграждане на инфраструктура, чистота;

Делегиране на услуги–най-вече в социалната сфера;

Партньорството с НПО се насърчава от външни донори;

Програма Побратимяване на Европейската комисия –www.twinning.net, проекти към програма „Европа на гражданите“.

За прилагането на тези добри практики за участие на гражданите в реализирането на публичните политики на регионално и общинско ниво не се изискват допълнителни ресурси за информационното осигуряване, тъй като ще се използват наличните в общинската администрация.

Финансово няма да има обременяване, защото основната задача ще е на служителите от администрацията, които в рамките на своите служебни задължения ще изпълняват дейностите, които се определят за подходящи в рамките на общината.

Липсата на регламентиран ред за събирането на информацията, времето необходимо за изпълнение на подобни задачи е значително над това, което ще се изисква при прилагането на добри практики, доказали своята ефективност.

В заключение, въпросите за гражданското участие във формулирането и реализацията на публичните политики на регионално и местно ниво, както гражданският и обществен

----- www.eufunds.bg -----

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ФОНДАЦИЯ
„НИКОПАВКА“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

контрол са от особена важност в настоящия момент. Според българското законодателство и практика участието на гражданите се проявява в:

- **пряко участие на гражданите** - референдум, гражданска инициатива, европейска гражданска инициатива и общо събрание на населението, както и вече споменатото присъствие на гражданите на заседанията на общинските съвети и техните комисии.

- **гражданският контрол** се осъществява посредством възможностите на четири закона – Закона за омбудсмана, Административно процесуалния кодекс (АПК), Закон за отговорността на държавата и общините за вреди, Закон за административните нарушения и наказания.

Общественият контрол се реализира посредством някои основни човешки права – правото на информация, което кореспондира с медийния контрол, правото на сдружаване и др.

Процесът на гражданско участие е четиристепенен: информация, консултация, диалог и партньорство.

Те трябва да се прилагат във всяка община, на всеки етап в процеса на вземане на решения, но често са особено релевантни в определени моменти от процеса. Отговорността за участието на гражданите в обществения живот на населеното място, в което те живеят, зависи от организационната култура, ценностна система и професионализъм на административните служители на регионално и местно ниво.

----- www.eufunds.bg -----

Договор № BG05SFOP001-2.025-0003-C01, Проект „Повишаване ролята и отговорностите на гражданите в демократичното развитие на местно ниво в община Белослав“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.